

Регион Балкана, иако неформално, као задатак додијељен је главном јастребу руског предсједника Владимира Путина, Николају Патрушеву, некадашњем шефу руске Федералне службе безбједности (ФСБ), сада секретару Савјета за безбједност. То је, према ријечима Марка Галеотија, британског аналитичара из Европског савјета за вањске послове (European Council on Foreign Relation/Ecfr.eu), била прва назнака да Москва мијења начин дјеловања на Балкану.

Галеоти сматра да је кључни играч Москве у стратегији за Балкан, Србија и њен предсједник Александар Вучић - иако су Кремљу ближи Додик и Дачић - и да ће га покушати као тројанског коња подметнути Европској унији. Зато ће Русија сада подржавати европске интеграције Србије. Овај аналитичар вјерује и да је ЕУ "срамно запоставила Балкан" и да је кључни проблем јаз између реторике и акција Брисела, а да Русија вјешто користи те слабости.

За РСЕ је говорио и о начинима на које Русија оперише на Балкану, ко су и како њени главни експоненти, ривалитету и сарадњи Русије и Турске, те зашто Путин "веома добро игра са лошим картама" и зашто би "случај Скипаљ" могао бити први сигнал опадања моћи Русије.

Галеоти је прошле седмице о руском утицају на Балкану објавио нову анализу, а у уторак у Великој Британији излази његова књига о руском организованом криминалу у земљи и иностранству "The Vory" (значење на руском - "лопови").

РСЕ: Ваше ново истраживање је насловљено: "Да ли се Западни Балкан суочава са доласком руске олује?" Да ли сте дошли до закључка и одговора на то питање?

Галеоти: Жалосно, одговор је вјероватно да. Неће почети као олуја, почеће као повремене падавине са лаганом кишом, али мислим да је јасно да се Руси заокрећу више према Балкану од ове године и постављавају га ближе центру своје геополитичке стратегије него што је то било у прошлости.

Прво подстаћи Србију да се приближи ЕУ, потом инцирати тензије

РСЕ: Који су најевидентнији сигнали тога?

Галеоти: Прво, још од очигледног покушаја пуча у Црној Гори, који је на једном нивоу искрено речено, био више него фарсичан, али исто тако и веома озбиљан, јер је јасно демонстрирао вољу да се иде много даље од било којег ограничења које је постојало до тада. Али тек након тога, оно што смо видјели, прије свеу у смислу тога какви се разговори воде у Москви, и јавни, они далеко од очију јавности, јасно је да су показали већу пажњу нарочито за Србију и Босну из различитих разлога.

Друго, свим тим знаковима треба додати да је Николај Патрушев, секретар Савјета за безбједност и веома блиски савезник предсједника (Владимира) Путина, који је уз то један од највећих јастребова руске владе, задужен за Балкан као његову регију.

Видјели смо раније из других примјера у прошлости шта се дешава када је неко задужен

иако неформално за неку земљу или регију. Имамо (Владмира) Суркова у предсједничкој администрацији који је јасно задужен за Украјину, Сирија је у суштини у рукама министра одбране Сергеја Шојгуа. Тако је и Патрушев добио своју територију да се игра са њом. И имајући у виду да је веома велики јастреб у политичком смислу, он ће се врло потрудити да сваки неуспјех ЕУ и НАТО-а на том простору, претвори у у добитак за Русију. Мислим да он види Западни Балкан као област гдје постоји простор за такве потезе.

РСЕ: Али интересантно је да је, као што сте рекли, Николај Патрушев један од најповерљивијих Путинових људи чији је задатак Балкан. Са друге стране, пак, има пуно аналитичара који кажу да Русија заправо нема јасну стратегију за Балкан. Како бисте то објаснили?

Галеоти: У томе је тачно поента. То је оно што сам слушао кроз цијелу 2017. А суштина је управо да је руска ефективност у региону била ограничена због недостатка такве стратегије. И дио разлога због чега је Патрушев хтио да добије ову одговорност за себе, али и зашто је Кремљ желио да му то омогући, је да би управо то учинили. Да постигну да се оно што је до сада био сет опортунистичких рекација на одређене околности, претвори у мало више јасну стратегију за Балкан. И то је оно што вјероватно видимо да се дешава ове године.

РСЕ: А шта је стратегија за Балкан? Можемо ли видјети неке прве назнаке шта би то могло бити ?

Галеоти: Веома јасно видимо да је улога Србија кључна као што смо и очекивали, јер је њихов најближи савезник. Оно што је интересантно је да сада видимо Русију, много, много више, па готово ентузијастичну за чланство Србије у Европској унији. Док су раније понекад знали рећи "све је на Србији" сада су много јаснији у томе и охрабрују их "само напријед". Разлог за то је што покушавају да развију Србију као њиховог потенцијалног тројанског коња унутар ЕУ, политички, али и економски.

Тако да мислим да је први задатак да се развија и охрабри Србија да се приближи ЕУ. Други задатак је да се у суштини створи цијела серија локалних конфликта, не нужно са оружјем већ политичких.

Додик и Дачић више зависе од Кремља, Вучић важнији

РСЕ: Да ли мислите да је оно што се тренутно дешава са Косовом и господном (Александаром) Вучићем на неки начин повезано са Русијом?

Галеоти: Не смијемо подцијенити до које су мјере људи на Балкану у стању да имају свађе и несугласице без да их ико на то подстиче. Али сасвим сигурно ово подржавају.

Са њихове тачке гледишта Вучић је савим сигурно најкориснији савезник. Постоје други који су много више зависни од Москве, као што је (Милорад) Додик у Републици Српској, у Босни и Херцеговини, али у смислу комбинације некога чији су инстинкти веома корисни Москви - он је презентан, и из којег код разлога, има приличну подршку у Бриселу, сујетан је и зна како да говори у западном стилу, да се прави да је један од њих, иако је јасно да није. Са друге стране и зато што је он тај који гура прилично тешку агенду о Косову, а то је све заправо веома корисно за Русију. Јер све што ствара даље тензије у региону добро је за Русију у овом моменту.

РСЕ: Шта је са руским интересима кроз економију, или је за њих важнија политика? Или можда покушавају да остваре политички утицај кроз економске везе. И ту се не ради само о Србији и Босни и Херцеговини, већ и о другим државама попут Хрватске која је чланица Европске уније, а они и тамо имају важне инвестиције?

Галеоти: Да, рекао бих да је у питању западно тумачење да постоји разлика између економије и политике. Мислим да Руси имају много реалистичнији и помијешан приступ томе. У одређеној мјери јасно је да постоји један број Руса који покушавају да зараде паре у региону. Ипак кључно је да у циљу да би били у стању да то ураде и да задрже позитивне односе и везе код куће, они такође морају прихватити да буду агенти руског утицаја.

Класичан примјер тога је Константин Малофејев, који је нека врста олигарха или боље речено "минигарха", који је играо кључну улогу на Криму, у Донбасу, вјероватно је био и један од главних актера у позадини покушаја пуча у Црној Гори. Он је такође умијешан и у улазак у медијски сектор у Србији и другдје. То је управо човјек који оперише у оба свијета. Он је суштински бизнисмен, али очигледно има политичку агенду. То је модел на који начин Русија гледа на своје економске активности у региону.

Слушајте, Русија није богата земља, они немају пуно новца. На много начина су интереси Русије и Турске у економском надметању у региону. Али и поред тога Западни Балкан је област гдје се са релативно малом количином новца може много постићи. Многе од њих су сиромашне земље. Такође врло често све ове земље имају прилично нетранспарентне законе када је ријеч о начину стицања власништва, што омогућава Русима да релативно лако дођу до жељених инвестиција.

Такође ту је осјећај да постоје одређени стратешки сектори у које улазе. Дакле они не могу купити Западни Балкан, али могу градити политички корисне секторе, нарочито у медијима, али и одређеним областима као што је фармацеутски сектор у БиХ, врло често некретнине, јер ако купиш одређену некретнину, купиш хотеле и сличну имовину ти привлачиш одређену пажњу локалне политике, и то је такође дио њихове рачунице.

РСЕ: Само на тренутак желим да се вратим на главне играче Русије у државама Балкана. Поменули сте Вашу процјену да је Вучић за Москву главни играч. Али из

балканске перспективе изгледа заправо да је (Ивица) Дачић главни експонент Кремља, а да Вучић некако покушава да игра на све стране. Да ли мислите да постоји разлика између њих двојице?

Галеоти: Апсолутно, али морамо да направимо разлику у томе колико су заправо ти људи про-Кремљ и колико су зависни од Москве. У том смислу Дачић и Додик су круцијални. Али када је ријеч о томе колико је ко користан, Русија то овако гледа - да Вучић има сопствену агенду у то нема сумње, али..

РСЕ: А колико је он зависан од Москве ?

Галеоти: Он није зависан од Москве и поред малих руских гестова према њему, попут давања борбених авиона, то није нешто чиме се може купити држава. Њихова калкулација је, и ја мислим на жалост вјероватно је тачна, да они неће покушавати да освоје Вучића, они у суштини покушавају да освоје српску политичку елиту. Они планирају дугорочно.

У том је контексту Вучић неко ко управо са једне стране говори језиком Запада, али са друге стране и неко ко слиједи оно што је много више традиционална српска политика и као такав је веома користан за њих. Јер је он управо она врста особе која може бити позајмљена ЕУ.

Србија потенцијални тројански коњ Русије у ЕУ

Пише: Марк Галеоти
понедељак, 30 април 2018 09:03

[RCE](#)